

ONTVANGEN 18 MEI 2010 110

U kunt dit format ook downloaden van onze website:
www.passendonderwijsmiddenbrabant.nl

Verslag van activiteiten Initiatief Passend Onderwijs Midden-Brabant mei 2009

1. Algemene gegevens.

Naam school/organisatie Schgrp Kwadrant, locatie Cambreur College

Adres Mgr. Schaepmanlaan 13

Plaats Dongen

Contactpersoon Mevr. Vos- van Holstein

E-mail contactpersoon m.vos@cambreurcollege.nl

Tel.nummer contactpersoon 0162315650

2. titel van het Initiatief.

Ondersteunende software voor leerlingen met een leer-gedragstoornis

3. Schets van de doelstelling van het Initiatief

Specifiek

Doel van ons initiatief is het vinden van geschikte software, het implementeren hiervan in de schoolorganisatie en hiervoor draagvlak creëren, het scholen van betreffende docenten en het instrueren van leerlingen en hun ouders.

Meetbaar

Na drie jaar moet zichtbaar zijn, dat bedoelde leerlingen profijt hebben van de inzet van de extra hulpmiddelen. Concreet moet dit blijken uit:

- evaluatie van hun welbevinden (zelfbeeld, zelfvertrouwen, erkenning van hun handicap)
- evaluatie van hun resultaten
- realiseren van de verwachtingen die bij instroom in het voortgezet onderwijs aanwezig waren
- keuze vervolgonderwijs passend bij hun capaciteiten los van hun handicap.

Wij worden gesterkt in de haalbaarheid hiervan door het volgende:

Niet alleen uit landelijke publicaties, maar ook de persoonlijke ervaringen van een orthopedagoog, Wil Pas, werkzaam op de Rotonde (vo school met LWOO) in Breda, heeft ons gesterkt in de gedachte dat leerlingen met ondersteuning van specifieke software zich veel beter ontwikkelen en dat het motiveert tot een ontdekkende en actieve leerhouding die past bij zijn of haar leeftijd.

Acceptabel

Binnen onze school is in de loop van de jaren een dyslexieprotocol ontwikkeld dat kan rekenen op draagvlak in het gehele team. Zelfs is sinds twee jaar een protocol dyscalculie op dezelfde wijze tot stand gekomen en wordt eveneens gedragen door de betreffende secties. Een uitbreiding van de mogelijkheden voor leerlingen met een

leerstoornis is naar onze inschatting mogelijk. Zo werken we sinds vier jaar met een blinde leerling en heeft de eerste leerling haar examen met een daisyspeler gemaakt.

Concreet zien wij de weg naar implementatie als volgt:

De werkgroep gaat organiseren dat een zo groot mogelijk draagvlak gecreëerd wordt binnen de school. Ouders zijn meestal al zeer gemotiveerd om mee te werken aan verbetering van leeromstandigheden van hun kind. De ervaring op andere scholen laat zien dat ouders veel tijd steken in scannen van boeken en ander materiaal voor de leerlingen.

Als eerste stap zullen de teamleiders gemotiveerd worden voor deze ontwikkeling, waarna een goede voedingsbodem gelegd moet worden bij het gehele personeel. Duidelijk gemaakt moet worden naar alle betrokkenen dat invoering van deze hulpmiddelen betekent dat er erg veel tijd zal gaan zitten in de aanlevering van de materialen op geschikte bestanden en lay-out.

Realistisch

Het inzetten van geschikte software heeft het gewenste effect op de doelgroep.

De mogelijkheden om draagvlak te creëren zijn eveneens aanwezig.

Wij worden hierin op beide vlakken gesterkt door informatie van ervaringsdeskundigen: Er is uitgebreid gesproken met een Orthopedagoog van de Rotonde in Breda. Zijn enorme ervaring met de implementatie en begeleiding ervan op oa. de NHTV, Erasmus Universiteit als ook zijn eigen LWOO school of basisscholen sterkt ons in het idee dat het voor onze school ook haalbaar zal zijn.

Tijdsgebonden

In week 22 is gestart met het vooronderzoek in de vorm van een gesprek en demonstratie van software mogelijkheden door de Orthopedagoog van de Rotonde. In juli, voor de zomervakantie zal de werkgroep een advies uitbrengen aan het managementteam over de aan te schaffen software.

Ook dan zal een plan gepresenteerd worden hoe de ouders te betrekken in deze ontwikkeling.

In oktober 2009 zal een duidelijk omlijnd plan ter goedkeuring aan de directie worden gepresenteerd, zodat daarna met de invoering kan worden begonnen.

Schooljaar 2009-2010: voorbereiding team, scholing docenten, verdere implementatie

Schooljaren 2010-2012: uitvoering

Einde schooljaar 2012:

Evaluatie zoals boven beschreven.

4. Wat zijn op hoofdlijnen de resultaten van de ondernomen activiteiten in relatie tot de gestelde doelstelling.

Er is een werkgroep ingesteld die bestond uit de Remedial teacher, twee teamleiders, zorgcoördinator en directeur met zorg in de portefeuille.

Zij hebben zich in de eerste 4 maanden van schooljaar 2009-2010 georiënteerd op wat er op de markt is aan ondersteunende software

Dhr Wil Pas, Orthopedagoog bij de Rotonde in Breda, en consultant van Lexima heeft tweemaal deze werkgroep geadviseerd.

Uiteindelijk is gekozen voor het systeem Kurzweil 3000 van Lexima.

Om te leren van ervaringen is gekeken op een basisschool in Dongen, die al enkele jaren werken met Kurzweil.

Ook is contact gezocht met een middelbare school in Raamsdonkveer, waar vorig schooljaar gestart is met Kurzweil.

Inmiddels zijn we over gegaan tot de aanschaf van 5 licenties, waarvan er één een leer/scanstation is. We beperken ons dit schooljaar tot een Pilot in leerjaar een.

We hebben bij de vakken levensbeschouwing, geschiedenis, aardrijkskunde en Nederlands vanaf half februari de so's en proefwerken aan een klein groepje leerlingen aangeboden via Kurzweil 3000.

We hebben nog geen collega bereid gevonden de taak van Kurzweil coördinator op zich te nemen. Daarom hebben de zorgcoördinator en één teamleider van leerjaar een, deze taak voorlopig op zich genomen.

Om alle docenten van de 4 genoemde vakken in leerjaar een te laten kennismaken met Kurzweil 3000 is een studiemiddag op school georganiseerd verzorgd door Lexima. Op deze middag maakte elke docent kennis met de mogelijkheden van het Kurzweil programma.

De reacties waren divers. Van "een fijne ondersteuning" tot "wat een saaie voorleesstem". De klemtoon is ook niet altijd zoals die zou moeten.

Door de Rt en de zorgcoördinator is gekeken welke leerlingen gebaat zouden zijn bij gebruik van Kurzweil . Op advies van Wil Pas werd gekeken naar lees- en spellingvaardigheden. We hebben gekozen voor leerlingen met een officiële dyslexieverklaring. Werd vervolgens bij de screening op school in oktober 2009 een 1 en/of een 2 gescoord dan werden leerlingen uitgenodigd mee te doen. Ouders werd om toestemming gevraagd.

Ook is een middag geweest waarbij een ouder van een leerling van de basisschool uitleg gaf over werken met Kurzweil 3000. Met name het bewerken van gescande (boek)teksten vraagt erg veel werk. Zij doet dat al 3 jaar op die basisschool en is echt een ervaringsdeskundige.

Na de carnavalsvakantie werd daadwerkelijk gestart met de Pilot.

Totaal doen 7 leerlingen mee, verdeeld over kaderberoeps tot en met havo/vwo niveau.

Er werd een systeem opgezet waarbij de toetsen op een centraal punt in een agenda worden geschreven een week voordat ze gegeven worden. De docent zorgt voor een digitale versie of er wordt gescand.

De twee mensen (eerder genoemd) zorgen voor de aanpassing van de toetsen, zodat het voorlezen in Kurzweil goed verloopt.

Bereikte resultaten:

- Leerlingen worden al echt zelfstandig in werken met Kurzweil. Ze komen zelf om de sticks en starten het systeem zelf op.
- De docenten raken meer gewend aan het op tijd inleveren van de toetsen
- Sommige docenten passen zelf al de leestekens in de tekst aan zodat het goed wordt voorgelezen
- Sommige leerlingen zijn erg enthousiast en willen niet meer zonder.
- Sommige leerlingen maken bewust de keuze om so's zonder en proefwerken met Kurzweil te maken.
- Eén leerling wil er niet meer mee werken. Hij denkt dat hij door Kurzweil juist slechtere punten haalt. We gaan met hem het experiment nog aan om een proefwerk eenmaal met en eenmaal zonder Kurzweil te maken, waarna we het resultaat gaan vergelijken. Overigens spreken docenten dat gevoel tegen met concrete cijfers..
- Docenten staan voorzichtig aan wat positiever tegenover de extra inspanning die ze soms onterecht denken te moeten leveren.

Van de doelstelling is bereikt dat:

- er een gedegen keuze is gemaakt voor de software en dat de software is aangeschaft.
- een keuze is gemaakt voor wbt de criteria voor leerlingen die mee mogen doen.
- Een keuze is gemaakt in de vakken waarin de pilot gaat draaien
- De docenten van die vakken een studiemiddag gehad hebben waarin het werken met Kurzweil is uitgelegd
- We een redelijk goed system opgezet hebben waarin een week van te voren de toetsen voor aanpassing in Kurzweil worden aangeleverd
- Een groep van 7 leerlingen gestart is met maken van proefwerken en so's voor de 4 vakken
- We in feite goed op schema liggen van de opgezette planning

Van de doelstelling is niet bereikt:

- Aanstellen van een Kurzweil coördinator. We hebben persoonlijk mensen benaderd als via een oproep in het schoolbulletin geprobeerd een Kurzweil coördinator te krijgen. Nog niemand heeft aangegeven deze kar te willen trekken. Voorlopig komt het neer op de extra inzet van de zorgcoördinator en een teamleider om het werk te doen. We gaan ervan uit dat onbekend maakt onbemind en hopen begin volgend schooljaar wel iemand bereid te vinden om als coördinator de schouders eronder te zetten.
- We hebben op dit moment nog geen duidelijk zicht op wat het effect is van gebruik van Kurzweil. We evalueren begin juni. Van enkele leerlingen horen we wel al dat ze sneller klaar zijn en dat het heel prettig werkt. Echter er is ook al een leerling gestopt, omdat hij, ten onrechte dacht dat Kurzweil een negatief effect heeft op zijn resultaten. Hier over is natuurlijk met ouders gecommuniceerd en we gaan het experiment nog aan om hem een werk met en zonder Kurzweil te laten maken, ter vergelijking.
- Ook moeten we alle mogelijkheden van het programma nog goed leren doorgronden. Daar is tijd voor nodig.
- Begin juni wordt in de evaluatie ook gekeken met welke vakken we in leerjaar een dit gebeuren voortzetten

6. Implementatie en borging.

Welke activiteiten zijn genomen om ervoor te zorgen dat de resultaten binnen de organisatie geborgd worden?

Begin juni wordt deze Pilot geëvalueerd

Op basis van de evaluatie gaan we afspraken maken over hoe we de resultaten te borgen in leerjaar een.

Er is subsidie aangevraagd en toegekend om in leerjaar twee deze lijn te kunnen doorzetten.

Dit op zich is al een stukje garantie dat de resultaten van deze pilot zullen worden geborgd binnen de organisatie.

7. Welke betekenis hebben de bereikte resultaten voor partners / betrokkenen bij het Initiatief?

De zorgcoördinator heeft al op een dyslexie studiemiddag met zorgcoördinatoren binnen het samenwerkingsverband en andere belangstellenden van vo scholen een kijkje in de keuken gegeven over de Pilot.

Men was zeer geïnteresseerd, en in het overleg bleek dat meerdere scholen heel voorzichtige stappen

maken om ook Kurzweil 3000 te gaan uitproberen. Enkele RT-ers met ervaring in het basisonderwijs gaven aan dat er ook erg veel valkuilen zijn aan het opzetten van zoiets op de school. Wij denken dat wij ons daarvan bewust zijn.

De vakdocenten op onze school zijn al gewend aan ondersteuning van dyslexie door taalstructuur kaarten. Ook bij deze ondersteuning zien we dat binnen onze school het besef onder de vakdocenten groeit dat er soms met relatief weinig inspanning voor een aantal leerlingen een groot verschil gemaakt kan worden.